

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет економіки та бізнес-адміністрування
 Кафедра економіки та бізнес-технологій

УЗГОДЖЕНО
 Декан ФЕБА

 С. Петровська

«18» 11 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

 А. Гудманя

2019 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Реструктуризація та санація бізнесу»

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
 Спеціальність: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
 Освітньо- професійна програма: Підприємництво та бізнес – технології

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практ. заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР / К	КР / КПр	Форма сем. контролю
Денна:	2	120/4	17	17	-	86	1 д.- 2с.-	-	Диф.зал. 2 с.
Заочна	2,3	120/4	8	6	-	106	К-2 с	-	Диф.зал. 2 с.

Індекс: РМ-6-076/19-3.2.17
 Індекс: РМ-12-076/19-3.2.17

СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2019

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Реструктуризація та санація бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 07.02.06-01-2019
		стор. 2 з 10	

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Реструктуризація та санація бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 07.02.06-01-2019
		стор. 2 з 10	

Робочу програму навчальної дисципліни «Реструктуризація та санація бізнесу» розроблено на основі освітньої програми та робочих навчальних планів № РМ-6-076/19, № РМ-12-076/19 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньо-професійна програма «Підприємництво та бізнес-технології» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:
доцент кафедри економіки та бізнес-технологій _____ О.Овсак

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (освітньо-професійна програма «Підприємництво та бізнес-технології») – кафедри економіки та бізнес - технологій , протокол № 10 від 28.08.2019 р.

Завідувач кафедри _____ Н.Ушенко

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол № 8 від «18» 10 2019 р.

Голова НМРР _____ А. Тофанчук

ЗМІСТ

сторінка

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1 Заплановані результати	4
1.2. Програма навчальної дисципліни	4
2. Зміст навчальної дисципліни	6
2.1. Структура навчальної дисципліни	6
2.2. Домашнє завдання / контрольна робота	7
2.3. Перелік питань для підготовки до диференційованого заліку	7
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	8
3.1. Методи навчання	8
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	8
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	9
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	9

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Реструктуризація та санація бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 07.02.06-01-2019
		стор. 4 з 10	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Реструктуризація та санація бізнесу» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни», затверджених розпорядженнями №071/роз. від 10.07.2019 р., №088/ роз., від 16.10.2019 р. та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати

Місце даної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця. Навчальна дисципліна «Реструктуризація та санація бізнесу» є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі управління та адміністрування і є вибірковою для освітньо-професійної програми «Підприємництво та бізнес-технології».

Метою викладання дисципліни є прищеплення уміння розпізнавання кризових явищ та розробки й прийняття господарських рішень щодо подолання кризи на підприємствах, виконання розрахунків й обґрунтування доцільності прийняття рішень щодо реформування, санації та реструктуризації бізнес-структур.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- систематизація та розширення знання про циклічність макродинаміки та її вплив на розвиток підприємств.
- засвоєння теоретично-методичних основ реструктуризації та санації бізнес-структур;
- оволодіння методичним інструментарієм діагностики різновидів криз та формування навичок їх розпізнавання;
- засвоєння теоретично-методичних основ діагностики кризового стану бізнес-структур;
- оволодіння методами оцінювання схильності підприємств до банкрутства;
- оволодіння інструментарієм дослідження складових прийняття й виконання антикризових стратегічних і тактичних господарських рішень та їх наслідків для бізнес-структур;
- оволодіння методами та технологіями санації та реструктуризації підприємств, що перебувають у кризовому стані.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні **компетентності:**

- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
- здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур;
- здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.
- здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.
- здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.
- здатність розробляти та надавати рекомендації щодо напрямків розвитку бізнес-структури, поліпшення її фінансово-економічного стану, впровадження антикризових заходів.
- визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.
- вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності;

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Реструктуризація та санація бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 07.02.06-01-2019
		стор. 5 з 10	

- вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.
- розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.
- вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.
- володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення, функціонування та забезпечення сталого розвитку підприємницьких, торговельних і біржових структур.
- здійснювати бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.
- вміти розробляти та надавати рекомендації щодо напрямків розвитку бізнес-структур, поліпшення їх фінансово-економічного стану, використання антикризових заходів
- розпізнавати різновиди криз та фактори їх виникнення;
- вільно оперувати економічними поняттями дисципліни;
- використовувати сучасні методики діагностики схильності підприємства до банкрутства та виникнення криз у діяльності підприємства;
- володіти методичним інструментарієм діагностики факторів розвитку криз у діяльності відповідного підприємства;
- досліджувати кризові явища, аналізувати їх причини, відрізнити екзогенні та ендегенні фактори кризи в бізнесі,
- прогнозувати наслідки та визначати напрями врегулювання кризових явищ внутрішньофірмовими засобами або з застосуванням інструментів державного регулювання;
- здійснювати діагностику кризового стану бізнес-структур з використанням відповідного інструментарію;
- визначати напрямки та складові реструктуризації щодо забезпечення сталого розвитку бізнес-структур;
- самостійно обґрунтовувати доцільність прийняття конкретних господарських рішень щодо виводу бізнес-структур з кризи;
- самостійно виконувати техніко-економічні розрахунки, пов'язані з реструктуризацією та санацією бізнес-структур для забезпечення його сталого розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Реструктуризація та санація бізнесу» базується на знаннях таких дисциплін, як «Економічне управління підприємством», «Управління підприємницькими ризиками», «Інноваційно-інвестиційний розвиток підприємства» та є базою для написання магістерської дипломної роботи.

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля №1 «Реструктуризація та санація бізнесу», який є логічно завершеною, самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль 1. «Реструктуризація та санація бізнесу»

Тема 1.1 Кризи та стійкість підприємницьких структур

Фази ділової активності підприємства. Зовнішні та внутрішні чинники, що зумовлюють кризовий стан підприємницької структури. Симптоми, причини, механізми формування локальної кризи збуту підприємства. Ланцюжок явищ, що можуть відбутися внаслідок зниження попиту на продукцію та послуги підприємства. Наслідки кризи для підприємств різних сфер бізнесу. Стійкість соціально-економічної системи. Види стійкості. Умови забезпечення стійкості.

Тема 1.2. Оцінка схильності підприємства до банкрутства

Симптоми виникнення фінансової кризи підприємства. Причини та механізм виникнення фінансової кризи підприємницької структури. Основи аналізу фінансового стану як інструменту діагностики фінансової кризи. Аналіз підходів щодо проведення оцінки схильності підприємства до банкрутства. Методи прогнозування банкрутства, засновані на використанні фінансових коефіцієнтів. Методи прогнозування банкрутства, засновані на використанні порівняльного аналізу. Методичні рекомендації з виявлення ознак неплатоспроможності підприємства Міністерства економіки України.

Тема 1.3. Банкрутство підприємницької структури

Складові системи управління процесом банкрутства підприємницької структури. Державний контроль процесу банкрутства. Основні етапи провадження справи про банкрутство підприємства. Ліквідаційна процедура у справі про банкрутство підприємства.

Тема 1.4. Санація як інструмент оздоровлення підприємницької структури

Сутність санації, цілі і типи санаційних процедур. Санаційні заходи організаційно-правового характеру, виробничо-технічні санаційні заходи, фінансово-економічні та соціальні санаційні заходи. Форми санації авіапідприємств. Методичні аспекти розробки плану санації авіапідприємств.

Тема 1.5. Сутність реструктуризації підприємницької структури

Поняття реструктуризації підприємницької структури. Чинники, що обумовлюють проведення реструктуризації бізнесу. Реструктуризація як комплексне перетворення підприємства. Реструктуризація підприємницької структури як інструмент залучення факторів ефективної діяльності та розвитку. Діагностика сфер діяльності підприємства для оцінки доцільності проведення його реструктуризації.

Тема 1.6. Види та моделі реструктуризації бізнесу

Види реструктуризації підприємства та їх класифікація. Операційна реструктуризація. Фінансова реструктуризація. Реструктуризація власності. Стратегічна та оперативна реструктуризація. Аналіз моделей реструктуризації підприємств авіаційного бізнесу. Реструктуризаційна модель «Пентагону» Мак-Кінсі. Моделювання процесів розробки та впровадження реструктуризації бізнесу. Організаційні аспекти реструктуризації бізнес-структур.

Тема 1.7. Джерела фінансування санації та реструктуризації бізнес-структур.

Внутрішні джерела здійснення санації та реструктуризації бізнес-структур. Зовнішні джерела санації та реструктуризації бізнес-структур. Санація балансу підприємства.

Тема 1.8. Фінансовий механізм реструктуризації підприємницької структури

Стратегія реструктуризації підприємства. Матриця вибору стратегії реструктуризації підприємства. Підходи до формування фінансового забезпечення фінансового механізму реструктуризації підприємств. Організаційно-економічне забезпечення реалізації фінансового механізму реструктуризації.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни.

№ п/	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)	
		Денна форма	Заочна форма

п		навчання				навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 «Реструктуризація та санація бізнесу»									
		2 семестр				2-3 семестр			
1.1	Кризи та стійкість підприємницьких структур	13	2	2	9	14	1	1	12
1.2	Оцінка схильності підприємства до банкрутства	8	2	2	4	14	1	1	12
1.3	Банкрутство підприємницької структури	14	2	2	10	13	1	-	12
1.4	Санація як інструмент оздоровлення підприємницької структури	13	2	2	9	13	1	-	12
1.5	Сутність реструктуризації підприємницької структури	13	2	2	9	14	1	1	12
1.6	Види та моделі реструктуризації бізнесу	14	2	2	10	14	1	1	12
1.7	Джерела фінансування санації та реструктуризації бізнес-структур.	13	2	2	9	13	1	-	12
1.8	Фінансовий механізм реструктуризації підприємницької структури	21	2 1	2	16	13	1	1	12
1.9	Домашнє завдання/ контрольна робота	8	-	-	8	8	-	-	8
1.10	Модульна контрольна робота №1	3	-	1	2	-	-	-	-
	Підсумкова семестрова контрольна робота	-	-	-	-	3	-	1	2
Усього за модулем №1		120	17	17	86	120	8	6	106
Усього за навчальною дисципліною		120	17	17	86	120	8	6	106
Усього за навчальною дисципліною		120				120			

2.2. Домашнє завдання / контрольна робота

Домашнє завдання (ДЗ) з дисципліни виконується у другому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни в сфері реструктуризації та санації бізнесу. Виконання ДЗ є важливим етапом у підготовці фахівця з напряму управління та адміністрування.

Конкретна мета ДЗ міститься у закріпленні вмінь розпізнавати різновиди криз та фактори їх виникнення, а також надавати рекомендації щодо застосування інструментарію реструктуризації та санації бізнес-структур.

Для успішного виконання домашнього завдання студент повинен знати: симптоми та фактори виникнення кризових явищ у діяльності бізнес-структури, теоретико - методичні основи санації та реструктуризації бізнесу, технології реструктуризації бізнесу з внутрішньофірмових позицій, а також зовнішній інструментарій реструктуризації та санації підприємницьких структур, та вміти: самостійно розпізнавати різновиди криз та фактори їх виникнення, розрізняти процедури санації та реструктуризації підприємницької структури,

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Реструктуризація та санація бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 07.02.06-01-2019
		стор. 8 з 10	

розпізнавати етапи процедури банкрутства підприємства відповідно до сучасного законодавства України.

Виконання, оформлення та захист ДЗ здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій. Час, потрібний для виконання ДЗ, – до 8 годин самостійної роботи.

Теми контрольних робіт та завдання (для студентів ЗФН) для їх виконання розробляються автором робочої програми. Вказані навчальні матеріали затверджуються протоколом засідання випускової кафедри, доводяться до відома студента індивідуально і виконуються відповідно до методичних рекомендацій.

2.3. Перелік питань для підготовки до диференційованого заліку

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до диференційованого заліку, розробляється провідними викладачами кафедри відповідно до робочої програми та доводяться до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, самостійному вирішенні задач, роботі з навчальною літературою, аналізі та вирішенні задач з оцінки безпеки наземного обслуговування повітряних суден.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Штангрет А. М. Санація та реструктуризація підприємства: навч. посіб. / А. М. Штангрет, О. І. Копилук. – Київ: Знання, 2007. – 336с..

3.2.2. Овсак О.П. Антикризове управління підприємством: курс лекцій / О.П. Овсак, І.В. Брага, О.О. Давидюк. – К.: НАУ, 2007. – 96 с.

3.2.3. Шершньова З.О. Санація та реструктуризація підприємства: навч. посібн. / З.О. Шершньова, С.В. Оборська. – Х.:ВД «ІНЖЕК», 2004. – 272с.

3.2.4. Кривов'язюк І.В. Антикризове управління підприємством: навч. посібн. / І.В. Кривов'язюк. – Київ: Кондор, 2008. – 366с.

3.2.5 Салига С.Я. Антикризове фінансове управління підприємством: навч. посібн./ С.Я. Салига, Є.У. Ляшенко, Н.В. Дацій, С.О. Корецька. – Київ:ЦУЛ, 2005. – 364с.

3.2.6 Клебанова Т.С. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління / Т.С.Клебанова, О.М. Бондар, О.В. Мозенков та ін. – Х.: ВД «Інжек», 2004. – 272с.

3.2.7 Колісник М. К.Фінансова санація і антикризове управління підприємством: навч. посібн. / М. К. Колісник, П. Г. Ільчук, П.І.Віблей. –Київ: Кондор, 2007. – 272с.

Допоміжна література

3.2.8. Пасічник В.Г. Планування змін та реструктуризація підприємств: Конспект лекцій / В.Г., Пасічник О.В. Акіліна. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2003. – 150с..

3.2.9. Василенко В.А. Менеджмент устойчивого развития предприятий: монография / В.А. Василенко. – К.: Центр учебн. лит., 2005. – 648с.

3.2.10. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: монографія / О.О. Терещенко. – К.: Центр учебн. лит., 2004. – 648с.

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Реструктуризація та санація бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 07.02.06-01-2019
		стор. 9 з 10	

3.3.1. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»//Відомості Верховної Ради № 31 ст 440. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Модуль №1	
	2 семестр	2 семестр 3 семестр
Усне опитування, розв'язання ситуаційних завдань на практичних заняттях	86×8 = 64	106×3 = 30
Виконання та захист домашнього завдання (контрольної роботи)	8	30
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	<i>48 балів</i>	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	28	-
<i>Підсумкова семестрова контрольна робота</i>		40
Усього за модулем №1	100	100
Усього за дисципліною	100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 3).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана студентом за результатами виконання та захисту контрольної роботи в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до відомості модульного контролю.

4.5. Сума підсумкової семестрової модульної та підсумкової семестрової контрольної роботи, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (Додаток 5).

4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента.

4.7. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.8. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				